

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1706

V. De Matrimonij Clandestini Pœnis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62672](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62672)

tem jurisdictioni voluntariæ similem & à delegante ad certum locum non restrictam habeat, eam extra committentis parochiam poterit exercere.

Posterior; quia Religiosi, ad excipiendas subditorum diocesanorum confessiones ab Episcopo approbati & delegati, eas excipere extra delegantis diocesis possunt, *Clement. cit.* non obstante; quia, cum ista dicitur, eos poenitentium confessiones audire posse intra diocesis, extra hanc audire solum prohibentur confessiones eorum, qui Episcopi approbantis ac delegantis subditi non sunt; ne unius Episcopi approbatio ad omnium totius Orbis fidelium confessiones excipiendas porrigi videatur.

ARTICULUS V.

De Matrimonii Claustrum Pœnis.

SUMMARIUM.

84. Illegitima est proles suscepta ex nuptiis non denunciatis,
85. Initis cum consanguinitatis, affinitatis,
86. Et quovis alio impedimento dirimente occulto;
87. Quod crassa aut affectata sit ignorantia parentum,
88. Propterea non habentium spem dispensationis.
89. Eisdem assistens Parochus triennio suspenditur.
90. Sine Parocho &c. contrahentes ad sic contrahendum inhabiles sunt,
91. Et arbitrariâ penâ plectuntur.
92. Parochus sine testibus assistens non suspenditur;
93. Nisi sine vel cum iis assistat alienis Parochianis.

Matrimonia Claustrum contra here præsumptum temeritatem Ecclesia semper detectata, gravibusque, & aliquando in ipsas proles ex iis susceptas redundantibus pœnis est persecuta.

Primo enim ex eo, quod coram Parocho quidem & testibus, adhibita etiam benedictione nuptiali, sed denuntiationibus sine dispensatione nullaque iusta causa urgente ommissis, cum impedimento dirimente contractum est, procreata proles illegitima sunt; quantumvis impedimenti ignorantiam habuerit contrahentium uterque, ex decreto Concilii Lateranensis c. fin. §. *Si quis, hâc Rubr.* relato; ut adeo ex illo susceptæ proli ignorantia parentum & c. *Cum inter 2. c. Ex tenore 14. Qui filij legit.* favorabilis dispositio non proficit. Ratio redditur §. *cit.* quod matrimonium ita contrahentes latentis impedimenti scientiam, aut affectatam ignorantiam, quæ scientiæ æquiparatur, & propterea malam fidem habere, præsumantur.

Dubium hic est, an ex conjugio ita inuito susceptæ proles illegitimæ sint, quando ejus inter parentes clam contracti nullitas ex quocunque, non tantum Consanguinitatis, Affinitatis aut alterius Cognationis, sed alio etiam impedimento provenit. Ratio dubitandi desumitur ex §. *cit.* verbis, *Si quis hujusmodi clandestina vel interdicta conjugia inire præsumperit in gradu prohibito:* ex quibus Goffredus in *Summa Rubr. Qui filij legit. n. 11. Zabarella in c. fin. cit. n. 4. Lupus Tract. de Matr. p. 2. n. 9. & nonnulli alii, eosque secutus Pontius de Imped. Matr. cap. 26. §. 7. V. Secundò & Palao Tract. 28. disp. 2. p. 13. §. 14. n. 3. inferunt, cum Affinitatis duntaxat, Consanguinitatis aut alterius Cognationis; non etiam cum aliis impedimentis clam contra-*

contrahentium proles illegitimas esse; quod §. *Si quis cit.* pro illegitimis habeantur proles susceptæ ex clandestino matrimonii contractu *In gradu prohibito*: quæ verba, cum soli matrimonio, inter affines, consanguineas, aliæque ejusmodi personas conjunctas clam inito conveniant: & dispositionem pœnalem proles, omnino innocentes, afficientem, & propterea odiosissimam contineant, ad matrimonia inter personas aliunde impeditas inita, non sunt extendenda: sed quantum possunt, restringenda, *arg. Reg. Odia 15. in 6.* Hæc tamen ratione, ut speciem veritatis magnam præferat, non obstante.

86. Ex conjugio, cum impedimento dirimente quocunque, quod per denuntiationes detegi potest, clam inito procreatas proles pro illegitimis cum præcipui nominis Interpp. in *c. fin. cit.* habent Sylvester *V. Legimus n. 1.* Palæotus *de Notis cap. 9. n. 5.* Covarruv. *de Sponsal. p. 2. cap. 6. in initio n. 12.* Mascard. *de Probat. conclus. 798. n. 6.* Sanchez *Lib. 3. disp. 42. n. 4.* Barbosa *in c. fin. cit. n. 13.* & alii RR. Moventur Iure & ratione.

Jure quidem ipsius *c. fin. cit.* esto enim §. *Si quis cit.* disertè solius Consanguinitatis & Affinitatis mentio fiat, alia tamen etiam impedimenta eò comprehendendi, non obscurè inde desumitur; quod de matrimonii cum impedimento aliquo clam contractis sermo sit *cap. cit. pr. ibi, Clandestina conjugia penitus inbibemus, & Qui voluerit & valuerit, legitimum impedimentum opponat*: & clarius ibi, *Investigent, utrum aliquod impedimentum obsistat*: ad quæ verba §. *Si quis cit.* referri; ac proinde istius dispositionem, quantumvis expressè *In gradu prohibito*, in quo frequentius quàm cum alio impedimento contrahi solent, initorum meminerit, de impedimentis generaliter pro-

cedere, patet ex verbis, *Si quis hujusmodi*, id est, de quibus ante sermo fuit, *Clandestina vel interdicta conjugia inire præsumpsit &c.* Id ipsum clarè eruitur ex *c. Cum inter 2.* uti etiam *c. Ex tenore cit. 9.* quorum textibus proles susceptæ à parentibus, ligaminis vel alio impedimento dirimente laborantibus, legitimæ pronuntiantur: quod hoc uterque vel saltem alter ignorârît, & matrimonium in facie Ecclesiæ fuerit contractum, luculentò indicio, illegitimas fore, si à parentibus, impedimenti notitiam habentibus aut matrimonio clam conjunctis fuissent susceptæ.

Ratione verò; quod etiam cum alio impedimento dirimente clam contrahentes, ejus scientiam vel ignorantiam affectatam habere, præsumantur; ac proinde ab ipsis procreatæ proles justorum natalium defectu laborent non minus, quàm eæ, quæ ex consanguineis, affinis & clam conjunctis sunt susceptæ.

Neque adversatur; quod §. *Si quis cit.* dispositio Pœnalis: & propterea, tanquam odiosa, ad casus & personas non expressas non sit extendenda; quia imprimis cætera impedimenta sine extensione comprehendit. Deinde, legem etiam pœnalem ad casus ratione, in ipsa expressâ, comprehensos, dummodo de his lex contrarium non statuat, extendi, receptissima est doctrina Panormit. *in c. fin. de Rescript. n. 10.* Sylvestri *V. Lex, q. 18.* Lambertini *de Jure Patron. Lib. 2. p. 1. q. 10. art. 4.* Covarruv. *in c. Alma p. 2. §. 4. n. 7.* Gomez *Lib. 2. Var. cap. 5. n. 11.* & Gutierrez *Q. Q. Canon. Lib. 1. cap. 10. n. 7.* præsertim, si ejus dispositio spectet favorem & salutem animarum, per tradita à Tiraquello *Causa Pia privileg. 161.*

Secundò, personis, quæ matrimonia cum impedimento dirimente, etiam oc-
Sulto, si.

culto, sine præviis denuntiationibus injerunt, dispensationis super illo postea detecto facile consequendæ spes adempta est à Concilio Tridentino *Sess. 24. cap. 5. de Ref. Matr.* Quò etiam decretò non cum solo Consanguinitatis aut Affinitatis, sed quocunque alio impedimento dirimente clam contrahentes affici, aliis DD. relatis, docent *cit. Sanchez disp. 42. n. 7. & Barbosa in cap. 5. cit. n. 1.* idque Curia Romanæ stylo receptum, luculentus testis est Corradus *Prax. Dispens. Apostol. Lib. 8. cap. 3. n. 2.* Ratio decreti ab ipso Tridentino redditur; quòd dignus non sit, qui Ecclesiæ benignitatem facile experiatur, cujus salutaria præcepta temerè contempnit.

82. Tertiò, Parochus matrimonii sine denuntiationibus celebrandi contractum non prohibens: & tam ipse quàm alius Sacerdos illi interesse præsumens suspensione ab officio, trienniò duratura, aut etiam graviore pœnâ plecti jubentur *c. fin. cit. S. fin.* Eam etiam suspensionem, quòd durationis tempus à iure determinatum sit, ante trienniì lapsum relaxari ab eaque Parochum absolvi ab Episcopo posse, negant *cit. Gutierrez cap. 75. n. 22. Sanchez disp. 52. n. 2. & Pontius Lib. 5. cap. 37. n. 11.*

90. Quartò, matrimonium aliter quàm coram proprio Parocho & duobus vel tribus testibus celebrare præsumentes S. Synodus Tridentina *cit. Sess. 24. cap. 1. P. Qui aliter, de Ref. Matr.* ad sic, hoc est, non simpliciter, sed eò modò clandestinò contrahendum omnino inhabiles reddit; ut, licet id postea publicè coram Parocho & testibus inire, si velint, liberè valeant, clam tamen, hoc est, sine Parocho & testibus id validè celebrandi licentiam seu dispensationis gratiam obtinendi spes ipsis perpetuò sit adempta, *cit. Sanchez disp. 42. n. 2. Pontius num. 13.*

& Palao *Tract. 28. disp. 2. p. 13. §. 17. num. 9.*

91. Quintò, Parocho aliive Sacerdoti sine testibus: his sine proprio Parocho, & ipsis etiam sponis, isto vel illis non adhibitis, matrimonii celebrationem attentantibus arbitriam pœnam infligere Ordinaris jubetur *cit. cap. 1. §. Insuper;* ut illis pro delicti, eò matrimonii contractu vel ita contracti consummatione commissi, qualitate pœnam non infligens graviter peccet; quòd ejus ommissio sit contra S. Synodi præceptum, ut cum *cit. Sanchez n. 6. observat Perez disp. 42. de Matrim. f. 1. n. 3.* ubi uterque monet, in eos quarundam diocesium statutus latam excommunicationem, quæ ipsò clandestini contractus factò incurratur.

92. Præterea in Parochum, non adhibitis duobus vel tribus testibus, nuptiis assistentem triennis ab officio suspensionis sententiam ferendam, Maiolus *Lib. 3. de Irregularit. cap. 25. n. 17. Vega Lib. 6. Summa, casu 112.* & nonnulli alii delumunt ex *c. fin. cit.* cujus §. *fin.* relato Concilio Lateranensi S. Synodus Tridentina non derogat: imò se ejus vestigiis insistere apertè profitetur. Sed, licet hæc ita sint, triennali tamen illa suspensione Parochum, subditorum suorum matrimonio denunciato sine testibus assistentem, non affici, cum *cit. Sanchez disp. 48. n. 4. defendit Perez cit. disp. 42. f. 4. n. 3.* quòd memorata triennis suspensionis pœna, à Concilio Lateranensi decreta, tantum spectet Parochum assistentem matrimonio clandestino ob temerè ommissas denuntiationes, ut ex ejus textu liquet & cum Pontio *cit. cap. 37. n. 12. observat cit. Perez n. 4.*

93. Sextò demum, Parochus & quicumque alius Sacerdos, tam Regularis quàm Secularis, qui cujuscunque etiam immemoralis consuetudinis & privilegii prætex-

prætextu alienos parochianos matrimonio conjungere aut benedicere sine proprii parochi licentia ausus fuerit, ipso jure incurrit suspensionem duraturam, donec ab Ordinario Parochi, qui matri-

monio interesse debebat, seu à quo benedictio suscipienda erat, absolvatur, ex decreto Tridentini cap. 1. cit. V. Quod si quis, cit. Gutierrez cap. 75, n. 16. Sanchez disp. 52, n. 2, & Palao §. 14. n. 15.

TITVLVS IV.

De Sponfa duorum.

Superioribus captam Nuptialium Obftaculorum materiam Gregoriana Compilatio hâc Rubricâ prosequitur, proponitque duo Matrimoniorum Impedimenta. Unum Ligaminis dirimens; alterum Sponsalium, solummodo impediens matrimonium contrahendum.

ARTICVLVS I.

De Matrimonio inito cum duabus.

SUMMARIUM.

1. Matrimonium est conjunctio unius cum una;
2. Ut neque una mulier pluribus viris;
3. Nisi de potentia Dei absoluta,
4. Neque uni viro plures mulieres copulari queant.
5. Uxorum pluralitatem Naturali,
6. Et Positivò tantum jure illicitam esse, asserentium Opiniones.
7. Quæ conciliantur;
8. Ut illa Divina conjugij institutio.

9. Et hac supposita etiam Naturali juri adversetur.
10. Et Paganis etiam illicita sit:
11. Illâque etiam Apostolica dispensatione,
12. Vel consuetudine licita fieri,
13. Et uni copulatus aliam ducere validdè non possit:
14. Licet conjugium solummodo sit Ratum:
15. Nisi istius vinculum à Papa relaxetur.

Catholica Veritas est, matrimonium esse conjunctionem unius maris cum foemina una, juxta illud, *Ad harebit uxori sua & erunt duo in carne una*, Genes. cap. 2. v. 24. quibus verbis apertè insinuat, matrimonium non nisi inter duos diversi sexus consistere posse; ac proinde illicitam esse Polygamiam; nam ut Tiberiadis Episcopo Innocentius III. rescripsit, *In carne una erunt, Dominus Deus, non dixit, tres vel plures, sed duo: nec dixit, adharebit uxoribus, sed uxori, & Gaudeamus 8. V. Verùm, de Divortijs.*

Est autem Polygamia duplex. Una, quâ una mulier duobus vel pluribus vi-

S 2

ris; al-